

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, zastoupen JUDr. Pavlem Uhlem, advokátem se sídlem Kořenského 1107/15, Praha 5, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Vazební věznice Praha-Pankrác**, se sídlem Soudní 988/1, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 9. 2018, č. j. VS 88567/ČJ-2018-800232, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2018, č. j. 10 A 138/2018 – 12,

t a k t o :

- I. V řízení **se pokračuje**.
- II. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2018, č. j. 10 A 138/2018 – 12, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- III. Odměna ustanoveného advokáta JUDr. Pavla Uhla **se určuje** částkou 8.228 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci, řízení před krajským soudem, kasační stížnost

[1] Žalobce vykonává trest odnětí svobody ve věznici. Speciální pedagožka mu rozhodnutím ze dne 3. 8. 2018 uložila podle § 46 odst. 1 a odst. 3 písm. d) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů („zákon o výkonu“), kázeňský trest – pokutu ve výši 1.000 Kč. Důvodem uložení pokuty bylo nedodržení předepsaného postupu při skladování léků. Z odůvodnění rozhodnutí o uložení kázeňského trestu vyplývá, že stěžovatel porušil § 28 odst. 1 a odst. 3 písm. b)

zákona o výkonu trestu, neboť nedodržel stanovený pořádek a kázeň a přechovával předměty, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob, nebo které by svým množstvím nebo povahou mohly poškodit zdraví.

[2] Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal stížnost, kterou žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím zamítla.

[3] Rozhodnutí žalované napadl žalobce žalobou u Městského soudu v Praze. Městský soud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“), neboť shledal, že rozhodnutí, jímž je uložen kázeňský trest pokuty, nepodléhá soudnímu přezkumu podle § 52 odst. 4 věty druhé zákona o výkonu trestu přezkumu, a jedná se proto o nepřipustnou žalobu podle § 68 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[4] Proti tomuto usnesení podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost. Uvedl, že se proti postupu žalované domáhal soudní ochrany podle čl. 90 Ústavy. Ta mu byla odmítavým výrokem usnesení městského soudu odepřena. Dále stěžovatel uvedl, že jej žalovaná napadeným rozhodnutím poškodila. Ze způsobu řízení zcela odporujícímu zásadám druhoinstančního řízení vyplývá i zjevná diskriminace, což zakládá právo stěžovatele na postup podle antidiskriminačního zákona, včetně náhrady nemajetkové újmy.

II. Prvotní posouzení věci Nejvyšším správním soudem a rozhodnutí Ústavního soudu

[5] Nejvyšší správní soud při předběžném projednávání věci (a s přihlédnutím k vyjádření zástupce stěžovatele) zkoumal soulad aplikovaného ustanovení s ústavním pořádkem. Dospěl k závěru, že otázka vyluky ze soudního přezkumu podle § 52 odst. 4 věty druhé zákona o výkonu trestu odnětí svobody v případě rozhodnutí, jímž je uložen kázeňský trest pokuty až do výše 5.000 Kč podle § 46 odst. 3 písm. d) téhož zákona, je s ústavním pořádkem v rozporu, konkrétně spatřoval s čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny a dále s čl. 6 odst. 1 Úmluvy, zejména s právem na přístup k soudu. Shledal proto svou povinnost postupovat dle čl. 95 odst. 2 Ústavy, proto usnesením ze dne 3. 12. 2020, č. j. 1 As 424/2018 – 72, přerušil řízení o kasační stížnosti stěžovatele. Důvodem přerušování řízení (§ 48 odst. 3 písm. d/ s. ř. s.) byla skutečnost, že Ústavnímu soudu předložil návrh na zrušení § 52 odst. 4 věty druhé zákona o výkonu trestu odnětí svobody.

[6] Ústavní soud nálezem ze dne 27. 7. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 112/20, dle § 70 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů zrušil § 52 odst. 4 věty druhé zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 181/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, v rozsahu, v jakém se vztahuje na vyluku soudního přezkumu ukládání kázeňského trestu pokuty podle § 46 odst. 3 písm. d) tohoto zákona.

[7] Vzhledem k výše uvedené skutečnosti, že Ústavní soud rozhodl, odpadla překážka řízení a soud podle § 48 odst. 6 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), rozhodl, že se v řízení **pokračuje**.

III. Pokračování v řízení o kasační stížnosti

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou a je projednatelná.

[9] Poté přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), primárně ovšem zohlednil závěry vyslovené Ústavním soudem v citovaném nálezu, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[10] Meritem projednávané věci je, zda městský soud správně odmítl žalobu stěžovatele pro vyluku jejího předmětu ze soudního přezkumu.

[11] Ústavní soud ve svém plenárním nálezu zákon o výkonu trestu odnětí svobody v rozsahu projednávané výluky ze soudního přezkumu (§ 52 odst. 4 věty druhé) jako protiústavní zrušil. K tomu stanovil, že „zákon o výkonu trestu odnětí svobody upravuje v § 27 omezení a zbavení některých práv odsouzených. Zásadně platí, že po dobu výkonu trestu jsou odsouzení povinni podrobit se takovému omezení práv a svobod, jejichž výkon by buď byl v rozporu s účelem trestu, nebo které nemohou být uplatněny vzhledem k výkonu trestu. Zákon taxativně vypočítává práva a svobody, které jsou omezeny a kterých je odsouzený po dobu výkonu trestu zbaven. Z toho vyplývá, že jakákoli další omezení práv a svobod jdou již nad rámec omezení v zákoně taxativně vypočtených. Některá rozhodnutí o kázeňských trestech takovým dalším omezením postavení odsouzeného mohou být, a to v závislosti na povaze a závažnosti sankce, výrazným zásahem do základních práv a svobod. Za takové rozhodnutí je třeba považovat i kázeňský trest, kterým je odsouzenému ukládána pokuta až do výše 5.000 Kč, neboť se týká ústavně zaručeného práva vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny. Proto nemůže být vyloučeno ze soudního přezkumu, jak to ostatně Ústavní soud již uvedl v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 32/08.“

[12] Městský soud tedy pochybil, pokud v projednávané věci stěžovateli žalobu poukazem na soudní výluky odmítl, resp. nezabýval se jí meritorně.

[13] Ačkoliv plenární nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 112/20 dosud nebyl ve Sbírce zákonů publikován, je zřejmé, že § 52 odst. 4 věty druhé zákona o výkonu trestu odnětí svobody by nemohl Nejvyšší správní soud ani do doby publikace aplikovat, neboť by tím v konkrétní věci porušil ústavně zaručená základní práva stěžovatele. Jedná se totiž o analogickou situaci, jako když Ústavní soud v nálezu odloží jeho vykonatelnost ve smyslu odložení účinku derogace ustanovení právního předpisu. Navzdory tomu, že takové ustanovení ještě po přechodnou dobu formálně zůstává součástí právního řádu, soudy musí při svém rozhodování zejména ve vertikálních vztazích vzít v úvahu skutečnost, že je v rozporu s ústavním pořádkem (srov. např. z poslední doby nálezy ze dne 11. 9. 2018 sp. zn. Pl. ÚS 24/17, odstavec 76). Veřejné vyhlášení nálezu Ústavním soudem v této věci je notorií a jeho nevyhnutelná oficiální publikace ve Sbírce zákonů v nejbližší době na tom již nemůže nic změnit. Nejvyšší správní soud pro výše uvedené

v souladu s vyhlášeným nálezem Ústavního soudu o věci rozhodl, ještě před jeho publikací ve Sbírce zákonů.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Stěžovatel se svými námitkami úspěš, kasační stížnost je důvodná, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační soud rozsudek městského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. V něm bude městský soud projednávat žalobu meritorně vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku, resp. v předešlém nálezu Ústavního soudu. Výluka ze soudního přezkumu se neuplatní.

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[16] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2020, č. j. 1 As 424/2018 – 12, ustanoven k ochraně jeho práv zástupce JUDr. Pavel Uhl, advokát se sídlem Kořenského 1107/15, Praha 5. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovenému zástupci odměna za dva úkony právní služby, a to příprava a převzetí věci a písemné podání [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu], každý ve výši 3.100 Kč a náhrada hotových výdajů za jeden úkon ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). V souhrnu tak odměna ustanoveného zástupce činí 6.800 Kč (tj. dvakrát 3.400 Kč). Protože ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna o částku 1.428 Kč, kterou je povinen odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Celková výše odměny tak byla určena částkou 8.228 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. srpna 2021

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu